

LAPIŲ ORALINĖS VAKCINACIJOS PRIEŠ PASIUTLIGĘ EFEKTYVUMO ĮVERTINIMAS IMUNOLOGINIAIS TYRIMAIS

Ingrida Jacevičienė¹, Eugenijus Jacevičius^{1,3}, Vytas Antanas Tamošiūnas², Jonas Milius^{1,4},
Kazimieras Lukauskas^{3,5}, Gediminas Pridotkas¹

¹Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, Kairiūkščio g. 10, LT-08409 Vilnius;
tel. (8~5) 278 0498; el. paštas: ijaceviciene@nvl.lt

²Molekulinės imunologijos laboratorija, Vilniaus universiteto Imunologijos institutas,
Molėtų pl. 29, LT-08409 Vilnius; tel. (8~5) 246 9231; el. paštas: vat@imi.lt

³Užkrečiamųjų ligų katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas;

⁴Maisto saugos ir gyvūnų higienos katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas;

⁵LR valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Siesikų g. 19, LT – 07170 Vilnius;
tel. (8~5) 240 4361; el. paštas: klukauskas@vet.lt

Santrauka. Pasiutligė yra zoonozinė virusinė liga, kuri naminiams ir laukiniams gyvūnams, taip pat ir žmonėms, pasireiškia encefalomielitu ir sunkiais nerviniais veiklos sutrikimais. Lietuvoje per pastaruosius penketą metų pagrindiniu pasiutligės rezervuaru gamtoje išlieka laukiniai gyvūnai. Analizuojant pasiutligę infekuotų laukinių gyvūnų imuno-fluorescencijos (IF) tyrimų rezultatus 2003–2007 metų laikotarpiu nustatyta, kad didžiausią infekuotumą pasiutligę gamtoje sudarė mangutai (72,81 proc.) ir lapės (59,28 proc.)

2006 m. birželio – 2007 m. rugsėjo mėnesiais visoje šalyje „Lysvulpen“ vakcina (gamintojas „Bioveta“ Čekijos Respublika) atlikta oralinė pasiutligės laukinių gyvūnų vakcinacija. Dėl vakcinos antikūnų prieš pasiutligės virusą ištirta 490 lapių kraujo mėginių. 238 mėginiuose rasti antikūnai (48,57 proc.). Imunologiniai tyrimai ir skaičiavimai atlikti Nacionalinės veterinarijos laboratorijoje, Virusologinių tyrimų skyriuje.

Imunologinių tyrimų tikslas buvo nustatyti pasiutligės vakcininių antikūnų kiekį tiriamų lapių kraujyje, t. y. mažiausią tiriamo serumo antikūnų (D_{50}) kiekį, kuris 50 proc. apsaugo nuo viruso. Lapių oralinės vakcinacijos prieš pasiutligę poveikiui nustatyti iš kraujo ir kraujo serumo rutininiams tyrimams buvo naudojamas komercinis imunofermentinės analizės (IFA) rinkinys „Bio-Rad“ (Prancūzija). Palyginus ($n=50$) lapių kraujo mėginius abiem metodais – fluorescuojančių antikūnų viruso neutralizacijos (FAVN) ir imunofermentinės analizės (IFA) – nustatyta, kad tų pačių lapių iš tos pačios apskrities mėginių tyrimo rezultatai buvo panašūs. IFA metodu galima patikimai titruoti kraujo mėginius, nes galima nustatyti vidutinį ir žemą titrą net su labai užterštais „kūno skysčiais“. Palyginti abiejų tyrimo metodų tų pačių mėginių rezultatai atitiko 92 proc.

Raktažodžiai: pasiutligė, lapės, oralinė, vakcinacija, IFA, FAVN.